
Vergaderjaar 2006–2007

---

31 011

Verslag van de commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten over haar werkzaamheden in 2006

Nr. 1

VERSLAG

Vastgesteld 18 april 2007

De commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten heeft de eer verslag uit te brengen over haar werkzaamheden in 2006

De voorzitter van de commissie,
Van Geel

De griffier van de commissie,
De Gier

Samenstelling van de commissie

De commissie bestaat ingevolge artikel 22 van het Reglement van Orde uit de voorzitters van de fracties. Uitzondering hierop vormt de SP-fractie die vrijwillig van het lidmaatschap heeft afgezien. De voorzitters van de fracties waren in 2006: Verhagen (CDA), voorzitter, Bos (PvdA), Van Aartsen (tot 8 maart 2006), Van Beek (vanaf 8 maart tot 29 juni 2006 en Rutte (vanaf 29 juni 2006) (VVD), Van As (tot 17 augustus 2006) en Herben (vanaf 17 augustus 2006) (LPF), Halsema (GroenLinks), Dittrich (tot 3 februari 2006) en Van der Laan (vanaf 3 februari 2006) (D66), Rouvoet (ChristenUnie) en Van der Vlies (SGP).

Omdat de Kamer in 2003 heeft besloten om alleen de partijen die direct na de verkiezingen zijn aangetreden, deel te laten uitmaken van de commissie, waren de Groep Lazrak, de Groep Wilders, de Groep Nawijn, de Groep Eerdmans/Van Schijndel en de Groep Van Oudenallen niet in de commissie vertegenwoordigd.

Beknopt overzicht van de in de verslagperiode verrichte werkzaamheden

De commissie ontving op 26 januari 2006 de Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) om van gedachten te wisselen over de taak van de Commissie van Toezicht en hoe haar bevindingen door middel van de toezichtsrapporten de parlementaire controle kunnen ondersteunen en versterken. De taak van de CTIVD is in de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002 (Wiv) als volgt gedefinieerd: de CTIVD is belast met het toezicht op de rechtmatigheid van de uitvoering van hetgeen bij of krachtens de Wiv 2002 of de Wet veiligheidsonderzoeken is gesteld. Tijdens de verslagperiode heeft de CTIVD vijf toezichtsrapporten uitgebracht. De openbare rapporten met de reactie van de bewindspersonen worden aangeboden aan de commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) dan wel de commissie voor Defensie; de geheime bijlage wordt alleen ter kennis gebracht van de commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten. De commissie besluit voortaan jaarlijks met de CTIVD te overleggen naar aanleiding van haar jaarverslag.

Op 26 januari 2006 voerde de commissie ook overleg met de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en van Justitie. Aan de orde kwam een geactualiseerd overzicht van Jihadistische netwerken. Hieruit blijkt dat het dreigingsbeeld van terrorisme in Nederland tijdens de afgelopen maanden niet is verminderd. Een andere conclusie is dat netwerken lokaler worden en worden gedecentraliseerd. Ook is sprake van virtualisering van de jihad met een eigen ideologie via internet. De commissie besprak verder met de minister van BZK zijn brief betreffende publicaties in de Telegraaf van 21 januari 2006 dat dit dagblad in het bezit was gekomen van geheim gerubriceerde documenten van de toenmalige Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD). Deze documenten hadden betrekking op BVD onderzoek naar de georganiseerde criminaliteit uit de periode 1997-eind 1999/begin 2000.

De commissie vergaderde op 6 april 2006 om te overleggen met de ministers van BZK en van Justitie over het vierde Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland en over de driemaandelijke rapportage van de AIVD over het laatste kwartaal van 2005. Er is nog geen reden om het dreigingsbeeld te herzien; dit blijft onveranderd substantieel. Maar wat opvalt in deze rapportages is dat desondanks nu ook gematigde en liberale moslims stelling nemen tegen geweld, radicalisering en rekrutering. Daarom worden door het kabinet pogingen gedaan om het maatschappelijk debat

over terrorisme te entameren en weerwoord tegen radicaal islamitische stromingen te organiseren.

Een ander belangrijk nieuw verschijnsel is een steeds grotere betrokkenheid van vrouwen bij de jihad. Ook blijkt het gebruik van internet een substantieel gevaar te vormen. Tenslotte wordt de internationale samenwerking, vooral met de VS, Engeland en de Scandinavische landen, bij het bestrijden van terrorisme steeds beter.

Tijdens deze vergadering heeft de commissie ook uitgebreid gesproken over een brief van de minister van BZK met zijn reactie op het toezichtsrapport proliferatie van de Commissie van Toezicht. De commissie heeft daarbij betrokken hoe te handelen als de minister en de CTIVD van mening verschillen.

De Toezichtsrapporten van de CTIVD over het onderzoek van de AIVD naar radicaal dierenrechtactivisme en links-extremisme en over de rechtmatigheid van een contraterrorismeoperatie van de AIVD kwamen eveneens aan de orde.

Voorts stond op de agenda het Jaarplan 2006 van de AIVD. Gesproken is over de aandachtsgebieden voor 2006 en de keuzen die daarbij op aanwijzing van de minister van BZK zijn gemaakt. De keuzen zijn gemaakt op basis van de eigen risicoanalyses ten aanzien van de aandachtsvelden van de AIVD en op de uitkomsten van gesprekken met politieke en ambtelijke relaties. De commissie heeft onder meer vragen gesteld over het feit dat er meer personeel zal worden ingezet voor bepaalde onderzoeken terwijl geen extra investeringen worden gedaan. De minister heeft toegelicht dat, omdat het voor de AIVD onmogelijk is om alle activiteiten te verrichten, andere prioriteiten dan voorheen worden gesteld.

Op 20 april 2006 bracht de commissie een werkbezoek aan de AIVD in het kader van het externe veiligheidsbeleid van de AIVD en kansen van internetonderzoek.

De dienst heeft tijdens dit werkbezoek een uiteenzetting gegeven over de interne veiligheid van de AIVD, de uitgangspunten, verantwoordelijkheden en maatregelen. Bedreigingen komen van activisten, infiltranten en terroristen of van derden die over informatie van de AIVD beschikken. De beveiligingsmaatregelen betreffen fysieke, organisatorische, personele en ICT maatregelen en toezicht.

Ook ontvangt de commissie een uitgebreide toelichting op de werkwijze van de AIVD ten aanzien van internet. Internet is immers een nieuwe openbare ruimte met een globaliserend effect. Het versnelt contacten en maakt de drempel voor contacten lager. Op internet blijken bijvoorbeeld voorbereidingen te worden getroffen voor rekrutering voor de jihad en de aanschaf van wapens. Ook blijkt dat jihadistische netwerken worden gevirtualiseerd.

De commissie heeft op 18 mei 2006 overleg gevoerd met de minister van BZK over veiligheidsonderzoeken voor het personeel van de AIVD. Op vragen van de commissie licht de minister toe dat politici niet aan een onderzoek als bedoeld in de Wet veiligheidsonderzoeken worden onderworpen. Achtergrond hiervan is dat Kamerleden immers democratisch gelegitimeerd zijn. Partijen kunnen desgewenst wel maatregelen nemen.

Tijdens deze vergadering kwam ook het geheime jaarverslag van de AIVD over 2005 aan de orde. De minister zegt toe de commissie voortaan in de aanbiedingsbrief te wijzen op bijzondere aandachtspunten. Gesproken is over de gevolgen van de – inmiddels ongedaan gemaakte – herprioritering van de onderzoeken van de AIVD van proliferatie van massavernietigingswapens naar terrorismebestrijding. De samenwerking van AIVD en MIVD met betrekking tot de activiteiten van Iran tot verrijking van

uranium en dus het verkrijgen van kernwapens kwam eveneens aan de orde. De commissie is van oordeel dat de AIVD een breed terrein bestrijkt bij de onderkenning van dreigingen en risico's voor de nationale veiligheid en spreekt hiervoor haar waardering uit.

De minister informeert de commissie over de relatie tussen de nationale veiligheid, de publicatie in de Telegraaf over gelekte documenten van de BVD en een oud-medewerker van de AIVD. De strafrechtelijke procedure moet nog beginnen.

Tenslotte wordt in de commissie kort gesproken over de vermeende relatie tussen de werkzaamheden van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten en de moord op de heer Sévèke naar aanleiding van een brief van de minister van BZK.

Op 7 september 2006 kwam de commissie wegens de Tweede Kamer verkiezingen in het najaar voor het laatst in het jaar bijeen om te overleggen met de ministers van BZK, van Justitie en van Defensie over onder andere de reactie van de minister van Defensie op het toezichtsrappport van de CTIVD naar de inzet door de MIVD van informanten en agenten in het buitenland en over het gerubriceerde jaarverslag van de MIVD over 2005. De minister van Defensie informeert de commissie over de gestolen gegevensdrager in het Nederlandse kamp in Uruzgan, over het raketprogramma van Iran en de capaciteit van langeafstandsraketten in Noord-Korea.

Met de ministers van Justitie en van BZK is gesproken over het Vijfde Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland. Er blijkt geen aanleiding te zijn het dreigingsbeeld voor Nederland bij te stellen; dat betekent dat het niveau van terroristische dreiging onveranderd substantieel blijft. Redenen zijn de veiligheidssituatie in Afghanistan en het deelnemen van Nederland aan de operatie, het oplopende conflict met Iran over kernwapens en de toenemende radicalisering in Nederland. Ook blijken de activiteiten van salafistische stromingen toe te nemen. Van internationale samenwerking van netwerken is nog niet gebleken. In Nederland zijn bijvoorbeeld vooral Marokkaanse groeperingen actief terwijl in het Verenigd Koninkrijk vooral Pakistani actief zijn.

De minister van BZK informeert de commissie over het vervolg van de publicaties in de Telegraaf. Het Gerechtshof in Den Haag heeft op 31 augustus uitspraak gedaan in hoger beroep over het afluisteren van journalisten. Zijn oordeel was dat de AIVD in beginsel journalisten mag afluisteren maar dat de dienst daar terughoudend mee moet omgaan. Vervolgens heeft de minister de CTIVD verzocht een rechtmatigheids-onderzoek in te stellen naar het optreden van de AIVD en daarbij de vraag van noodzakelijkheid, subsidiariteit en proportionaliteit te betrekken.

Tenslotte deelt de minister van BZK mee dat hij bezig is te voorzien in de opvolging van het huidige hoofd van de AIVD.

De behandeling van brieven van derden

De commissie behandelde 15 brieven van burgers. Deze brieven bevatten voornamelijk klachten over de AIVD maar hadden ook betrekking op een huur dossier, discriminatie, de Mohammed cartoons en verzoeken tot inzage in het AIVD-dossier. De commissie heeft de brieven van de vaste brieverschrijvers voor kennisgeving aangenomen.

De brief over de Mohammed cartoons is doorgestuurd aan de vaste commissies voor BZK en voor Justitie met het verzoek de behandeling hiervan over te nemen.